

Maribor, 23.2.2021

GNOJENJE NA VODOVARSTVENIH OBMOČJIH

Spodaj opisane zahteve, glede **gnojenja in varstva rastlin**, veljajo za vodovarstvena območja **vodonosnikov Ruše, Vrbski plato, Limbuška Dobrava in Dravsko polje** (Betnava, Bohova, Dravski Dvor, Dobrovce), kjer velja Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbskega platoja, Limbuške Dobrave in Dravskega polja, (ULRS 24/2007, spremembe 32/11, 22/2013, 79/2015); zahteve veljajo tudi za **Selniško Dobravo** po Uredbi o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška Dobrava (ULRS 72/06, spremembe 32/11, 22/2013, 79/15) in zahteve veljajo tudi za **Dravsko – Ptujsko polje** (Škole-Stražgonjca, Skorba, Lancova vas) po Uredbi o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-Ptujsko polje, (UL RS 59/2007, spremembe 32/11 in 22/2013).

S. **(1) Na notranjih območjih, ki so VVOI – najožje, VVOII – ožje in VVOIII – širše, je na kmetijskih zemljiščih prepovedano:**

– gnojenje brez gnojilnega načrta;

– gnojenje z ostanki greznic, malih komunalnih čistilnih naprav, komunalnih ali skupnih čistilnih naprav;

– gnojenje z blatom, ki nastaja na kmetijskem gospodarstvu in je mešanica **komunalne odpadne vode**, gnojnice in gnojevke, ne glede na čas njegovega skladiščenja;

– shranjevanje **organskih gnojil, razen uležanega hlevskega gnoja**, v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov; uležan hlevski gnoj se shranjuje na kmetijskih zemljiščih največ 2 meseca, **100 m vstran od vodnega zajetja vendar ne na VVO I**, ter 25 m vstran od tekočih voda;

– shranjevanje komposta ali pregnitega blata 1. Ali 2. Razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;

– shranjevanje blata, določenega v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu;

– uporaba komposta in pregnitega blata 2. Razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;

– uporaba blata, določenega v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu.

(2) **Gnojilni načrt** iz prve alineje prejšnjega odstavka mora biti izdelan v pisni obliki in mora biti ob inšpekcijskem nadzoru na vpogled pristojnemu inšpektorju, če to zahteva. Vsebovati mora najmanj podatke **o vrsti in količini uporabljenega mineralnega ali organskega gnojila za posamezno kmetijsko rastlino in okvirni čas gnojenja**. Gnojilni načrt se izdelava v skladu s Smernicami za strokovno utemeljeno gnojenje, ki so objavljene na spletnih straneh ministrstva, pristojnega za kmetijstvo. Za analizo tal za gnojilni načrt se lahko odvzame en povprečni vzorec tal za več parcel skupaj, če gre za enako rabo in enake talne lastnosti na teh parcelah (do 5 ha kmetijskih zemljišč).

II. (1) Poleg prepovedi iz prvega odstavka so na kmetijskih zemljiščih **(razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor)** na najožjih vodovarstvenih območjih prepovedani tudi:

- gnojenje z gnojnico in gnojevko;
- preoravanje trajnega travinja, razen travinja (trave, detelje, deteljno-travne mešanice in travno-deteljne mešanice), ki je vključeno v kolobar;
- uporaba mineralnih gnojil, ki vsebujejo dušik, od spravila pridelka do 1. Marca;
- uporaba komposta in pregnitega blata 1. Razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;
- namakanje z vodo, ki so ji dodana rastlinska hranila, razen če gre za pridelavo rastlin pod zaščitno folijo;
- shranjevanje uležanega hlevskega gnoja.

(2) **Pri gnojenju z uležanim hlevskim gnojem na najožjih vodovarstvenih območjih letni vnos dušika iz uležanega hlevskega gnoja na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč na najožjih vodovarstvenih območjih ne sme presegati 140 kg N/ha.**

(3) **Mineralna gnojila, ki vsebujejo dušik, se na najožjih vodovarstvenih območjih lahko uporabljajo zunaj časovnih prepovedi,** če so pri izdelavi gnojilnega načrta in pri gnojenju z mineralnimi gnojili upoštevane naslednje zahteve:

– **za okopavine** (koruza, krompir, oljne buče,...) največja dovoljena količina dušika pri začetnem gnojenju **pred setvijo ne sme presegati 30 kg N/ha (do 100 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil);**

– **največji enkratni odmerek dušika za dognojevanje okopavin ne sme presegati 80 kg N/ha (do 170 kg UREE/ha oz. drugih mineralnih gnojil).** Prvo dognojevanje okopavin se izvede na podlagi hitrega talnega nitratnega testa, ki se opravi enkrat za eno vrsto okopavine. Preizkus in vrednotenje rezultatov preizkusa se izvedeta v skladu s Smernicami za strokovno utemeljeno gnojenje iz drugega odstavka prejšnjega člena;

– **za ozimine** (žita, oljna ogrščica, ...) enkratni vnos dušika z dognojevanjem spomladi **ne sme presegati 60 kg N/ha (do 220 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil).** Za prvo dognojevanje svetujemo uporabo do največ 150 kg KAN/ha, žita ga v začetku ne potrebujejo več, ter hkrati ni obremenitev za podtalnico. Za drugo in tretje dognojevanje žit priporočamo uporabo gnojil s počasnejšim sproščanjem dušika, kot so Uniko, Energiko, Ngoo in drugi. **Jeseni je pred setvijo ozimin vnos dušika v tla z mineralnimi gnojili prepovedan;**

– **za trajno travinje** ter travinje v okviru poljedelskega kolobarja na njivah (**travno deteljne mešanice**) največja dovoljena količina dušika ne sme presegati **50 kg N/ha (do 185 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil) za vsako košnjo;**

– **za trajne nasade** enkratni vnos dušika z dognojevanjem ne sme presegati **60 kg N/ha;**

– **za zelenjadnice** največja dovoljena količina dušika pri začetnem gnojenju ne sme presegati **40 kg N/ha (do 140 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil).** Enkratni vnos dušika za dognojevanje zelenjadnic ne sme presegati **60 kg N/ha (do 220 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil).**

(4) **VELJA ZA VVO I, (razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor):** Na najožjih vodovarstvenih območjih morajo biti **kmetijska zemljišča celo leto pokrita z zeleno odejo**, določeno v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov.

(5) **VELJA ZA VSA VVO I: Če se na kmetijskih gospodarstvih izvaja paša živine** in so ograde s pašnimi površinami tudi na najožjih vodovarstvenih območjih, se živali v teh ogradah lahko pasejo na naslednji način:

– dokrmeljevanje živali ni dovoljeno,

– napajanje živali in namestitvev korita za rudnine (solnika) morata biti urejena tako, da se korito lahko premešča po pašni površini in s tem zagotovi enakomerna porazdelitev živalskih izločkov po zemljišču,

– pašo je treba prekiniti, če se na pašni površini travna ruša uniči zaradi gaženja.

(6) **Na ožjih in širših vodovarstvenih območjih (VVO II in VVO III)** se gnojenje kmetijskih zemljišč z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik, mora izvajati tako, da enkratni vnos dušika z mineralnimi gnojili pri začetnem gnojenju ne presega **60 kg N/ha, pri dognojevanju pa 80 kg N/ha.**

VARSTVO RASTLIN NA VODOVARSTVENIH OBMOČJIH

Za zatiranje škodljivih organizmov na najožjih vodovarstvenih območjih (razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor) se lahko uporabljajo FFS, ki ne vsebujejo aktivnih snovi s spodnjega seznama, uporaba je dovoljena v skladu s predpisi, ki urejajo FFS, pod naslednjimi pogoji:

- Raven intenzivnosti kmetijske pridelave naj se ne poveča;
- Uporaba FFS kot dopolnilni ukrep ostalim nekemijskim ukrepom (mehanski, biološki in biotehnični ukrepi)
- **Prednost ima uporaba FFS in drugih pripravkov, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi;**
- Med sezonami oziroma v sezoni je potrebno menjavati aktivne snovi FFS;
- Uporaba FFS na neporaslih površinah je dovoljena le izjemoma;

Upoštevati je še potrebno:

- Vodenje evidenc o uporabi FFS in shranjevanje računov (3 leta za vse izvajalce ukrepov zdravstvenega varstva rastlin; za kmetijska gospodarstva, ki so vključena v KOPOP pa 5 let);
- Pred uporabo FFS je treba skrbno prebrati in upoštevati navodila za uporabo;
- Pripravljene škropilne mešanice, škropljenje in izpiranje naprav za nanos FFS ni dovoljena v bližini objektov za preskrbo s pitno vodo;
- Ostanke FFS ne smete izpirati v vodnjake, odtočne odprtine, greznice in kanalizacijo
- Upoštevanje Pravilnika o pravilni uporabi FFS
- Upoštevanje Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi
- Zakon o fitofarmacevtskih sredstvih (usposabljanje iz fitomedicine- obnovitveni tečaj vsakih pet let, testirane škropilnice vsaka tri leta)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin

SEZNAM AKTIVNIH SNOVI, KI SO PREPOVEDANA NA NAJOŽJIH VVO in na NUV

AKTIVNA SNOV	SREDSTVO ZA VARSTVO RASTLIN
bentazon	<u>Herbicidi:</u> Basagran 480
dikamba	<u>Herbicidi:</u> Aliseo plus, Arrat, Banvel 480 S, Callam, Dicash, Kalimba, Kamba 480 SL, Landscaper pro weed control, Milagro plus, Mural, Spandis, Substral 2V1
dikloprop-p	Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji
dimetaklor	<u>Herbicid:</u> Teridox 500 EC
flufenacet	<u>Herbicidi:</u> Arnold, Fluent 500 SC, Plateen WG 41,5
flurokloridon	Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji
klopiralid	<u>Herbicidi:</u> Korvetto, Lontrel 100, Lontrel 72 SG
klorantraniliprol	<u>Insekticid:</u> Coragen
MCPA	<u>Herbicidi:</u> Asef 3V1, Emcee, Substral 3V1
Mekoprop-p (mcpp-p)	<u>Herbicidi:</u> Asef 3V1, Duplosan KV, Duplosan KV 600, Substral 3V1
Metalaksil/Metalaksil-M	<u>Fungicidi:</u> Armetil M, Folpan Gold (staro ime Ridomil Gold Combi Pepite), Fonganil Gold, Ridomil Gold MZ Pepite
Metamitron	<u>Herbicidi:</u> Bettix Flo, Brevis, Finex 700 SC, Goltix WG 90, Metafol WG
Metazaklor	<u>Herbicidi:</u> Butisan 400 SC, Butisan S, Cleranda, Fuego, Fuego top, Rapsan 500 SC
Metribuzin	<u>Herbicidi:</u> Buzzin, Metric, Plateen WG 41,5, Sencor SC 600
Nikosulfuron	<u>Herbicidi:</u> Aliseo, Aliseo Plus, Arigo, Bandera, Elumis, Entail, Kelvin, Kelvin Max, Kelvin OD, Milagro 240 SC, Milagro Extra 6 OD, Milagro Plus, Motivell, Motivell Extra 6 OD, Nicosh, Primero, Samson 4 SC, Samson Extra 6 OD, Spandis, Stretch, Talisman
Petoksamid	<u>Herbicidi:</u> Koban TX, Successor 600
Rimsulfuron	<u>Herbicidi:</u> Aliseo, Aliseo Plus, Arigo, Rim 25 WG, Rincon 25 SG, Tarot 25 WG
S-metolaklor	<u>Herbicidi:</u> Dual Gold 960 EC, Efica 960 EC, Lumax, Lumax H 537.5 SE, Primextra TZ Gold 500 SC
Terbutilazin	<u>Herbicidi:</u> Akris, Calaris pro, Koban TX, Lumax, Lumax H 537.5 SE, Primextra TZ Gold 500 SC
Tritosulfuron	<u>Herbicidi:</u> Arrat, Biathlon 4D, Callam

DOVOLJENA SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN NA VVO I IN NA OBMOČJU NUV (če sredstvo naknadno registrirajo in ni na seznamu prepovedanih, ga tudi lahko uporabite):

Herbicidi za žita: Adentis, Alister new, Alliance, Ally SX, Axial, Axial One, Atlantis star, Bizon, Bonaca, Boudha, Boxer, Corello duo, Corida, Clyde FX, Esteron, Ergon, Flame, Finy, Flurostar, Grodyl, Granstar super 50 SX (v uporabi do 31.7.2021), Herbocid XL, Hussar OD, Hussar plus, Hussar star, Lector delta, Lancelot super, Mezzo, Mustang 306 SE, Mustang forte, Pallas, Saracen max, Savvy, Sekator OD, Sekator plus, Sharpen 33 EC, Sharpen plus, Stomp Aqua, Starane forte, Tolurex 50 SC, Tandus 200 EC, Trinity, TBM 75 WG, Quelex, Xanadu.

Fungicidi za žita: Amistar, Ascra xpro, Avtar 75 NT, Baltazar, Bounty, Buzz ultra DF, Caramba, Chamane, Comrade, Cosan, Dithane DG Neotec, Dithane M-45, Elatus era, Elatus plus, Eminent 125 EW, Falcon EC 460 (zaloge v uporabi do 28.2.2021), Faxer, Flexity, Folicur EW 250, Imtrex XE, Keypro, Kinto plus, Kumulus DF, Librax, Magnello, Manfil plus 75 WG, Mankoz 75 WG, Microthiol dispers, Microthiol SC, Microthiol special, Mirador 250 SC, Mirador forte, Mirador xtra, Mizona, Orius 25 EW, Ortiva, Pennozeb 75 DG, Pepelin, Plexeo, Polyversum, Praxtis, Priaxor EC, Procer 300 EC, Promino 300 EC, Prosaro, Protendo 300 EC, Redigo pro, Retengo, Revycare, Revystar, Revystar XL, Revytrex, Seguris xtra, Siltra xpro, Sirena, Sphere 535 SC, Star tebukonazol, Tartaros 300 EC, Tazer 250SC, Tebusha 25% EW, Tern, Thiovit jet, Topsin-M, Universalni fungicid, Vindex 80 WG, Zaftra AZT 250 SC, Zamir, Zantara, Zoxis 250 EC.

Insekticidi za žita: Afinto, Bulldock EC 25 (zaloge v uporabi do 21.7.2021), Decis 100 EC, Decis 2,5 EC, Evure, Fastac 100 EC, Fasthrin 10 EC, Karate Zeon 5 CS, Karis 10 CS, Mavrik 240, Pirimor 50 WG, Poleci, Teppeki.

Herbicidi za koruzo: Adengo, Botiga, Callisto 480 SC, Capreno, Credit xtreme, (pred setvijo), Equip, Esteron, Frontier X2, Focus ultra za koruzo, ki je tolerantna na aktivno snov cikloksidim; Harmony 50 SX, Herbocid XL, Kyleo (pred setvijo, v uporabi do 13.8.2021) Laudis, Laudis WG 30 (tudi za sladko koruzo), Merlin Flexx, Monsoon active, Mustang 306 SE, Nagano, Osorno, Peak 75 WG, Roundup powermax (pred setvijo), Sharpen 33 EC, Sharpen plus, Stomp aqua, Starane forte (tudi za sladko koruzo), Tandus 200 EC, Temsa SC.

Insekticidi za koruzo: Decis 2,5 EC, talni Force 1,5 G, Force evo, Steward OPZ

Herbicidi za krompir: Agil 100 EC, Angelus, Boxer, Challenge, Chanon, Clomate, Credit extreme (v predsetveni obdelavi), Focus ultra, Fusilade forte, Fusilade max, Proman, Roundup powermax (pred saditvijo), Select super, Sharpen 33EC, Sharpen plus, Sinopia, Stallion sync tec, Stomp Aqua, Targa super, Zetrola; za sušenje cime: Beloukha

Fungicidi za krompir : Acrobat MZ WG, Avtar 75 NT, Badge WG, Banjo forte, Carial flex, Chamane, Copforce extra, Cuprablau Z 35 WG, Cuprablau Z 35 WP, Curzate C extra, Curzate M 72,5 WG, Curzate partner, Cymbal, Difcor 250 EC, Dithane DG neotec, Dithane M-45, Electis 75 WG, Enervin, Equation pro, Fortuna gold, Forum MZ WG, Frowncide, Fudan gold, Gett, Infinito, Manfil 75 WG, Manfil 80 WP, Manfil plus 75 WG, Mankoz 75 WG (v uporabi do 31.7.2021), Mavita 250 EC, Mirador 250 SC, Moncut, Moximate 725 WG, Moximate 725 WP, Moximate plus, Nautila DG, Nautila WP, Nordox 75 WG, Ortiva, Orvego, Pennozeb 75 DG, Pergado MZ, Pinozeb M-45, Polyram DF, Polyversum, Profilux, Proradix, Proxanil 450 SC, Ranman top, Reboot, Revus, Revus top, Rival duo, Sacron 45 DG, Score 250 EC, Sercadis, Sercadis plus, Serenade ASO, Shirlan 500 SC, Tanos 50WG, Tazer 250 SC, Univerzalni fungicid, Valis M, Velum prime, Winby, Zaftra AZT 250 SC, Zignal super.

Insekticidi za krompir: Afinto, Alverde, Azatin EC, Benevia, Bulldock EC 25 (zaloge v uporabi do 20.7.2021), Closer, Evure, Force 1,5 G, Force EVO, Karate zeon 5 CS, Karis 10 CS, Laser 240 SC, Laser plus, Mospilan 20 SG, Movento, Naturalis, Neemazal T/S, Ovitex, Pirimor 50 WG, Raptol koncentrat, Teppeki.

Herbicidi za oljne buče: Centium 36 CS, Clomate, Command 36 CS (zaloge v uporabi 30.4.2021), Devrinol 45 FL, Dr. metrob klomazon (zaloge v uporabi 30.4.2021), Fusilade forte, Fusilade max.

Fungicidi za oljne buče: Aliette Flash, Amylo-X, AQ-10, Biotip sulfo 800 SC, Cuprablau Z 35 WG, Mavita 250 EC, Microthiol disperss, Microthiol SC, Microthiol special, Score 250 EC, Vitisan.

Insekticid za oljne buče: Afinto, Delfin WG, Mospilan 20 SG, Naturalis, Steward OPZ, Teppeki.

Herbicidi za oljno ogrščico: Agil 100 EC, Angelus, Belkar, Centium 36 SC, Cleravo, Clomate, Command 36 CS (zaloge v uporabi 30.4.2021), Credit extreme (pred setvijo), Dr. metrob klomazon (zaloge v uporabi 30.4.2021), Devrinol 45 FL, Focus ultra, Frequent, Fusilade forte, Fusilade max, Quick 5 EC, Select super, Tanaris, Targa super, Wish top, Zetrola.

Fungicid za oljno ogrščico: Baltazar, Bounty, Buzz ultra DF, Caramba, Chamane, Custodia, Folicur EW 250, Mavita 250 EC, Mirador 250 SC, Mirador forte, Mirador xtra, Orius 25 EW, Ortiva, Plexeo, Polyversum, Praxtis, Procer 300 EC, Promino 300 EC, Propulse, Prosaro, Protendo 300 EC, Royalty, Score 250 EC, Serenade ASO, Sirena, Sisam, Star tebukonazol, Tartaros 300 EC, Tazer 250 SC, Tebusha 25 % EW, Univerzalni fungicid, Zaftra AZT 250 SC, Zamir, Zenby.

Insekticidi za oljno ogrščico: Bulldock EC 25 (zaloge v uporabi do 20.7.2021), Decis 100 EC, Decis 2,5 EC, Evure, Fastac 100 EC, Fasthrin, Karate Zeon 5 CS, Karis 10 CS, Mavrik 240, Poleci, Sindoxa, Steward OPZ.

Herbicidi za sojo: Centium 36 SC, Clomate, Command 36 CS (zaloge v uporabi 30.4.2021), Dr. metrob klomazon (zaloge v uporabi 30.4.2021), Focus ultra, Harmony 50 SX, Stomp aqua, Sharpen 33 EC, Sharpen plus, Wish top.

Fungicidi za sojo: Serenade ASO, Xilon

Insekticidi za sojo: Force EVO

Herbicidi za sladkorno peso: Agil 100 EC, Credit extreme (pred setvijo), Focus ultra, Frontier X2, Fusilade forte, Fusilade max, Roundup powermax (pred setvijo), Select super, Targa super, Trepach, Zetrola.

Fungicidi za sladkorno peso: Azumo WG, Eminent 125 EW, Mavita 250 EC, Microthiol disperss, Microthiol SC, Microthiol special, Mirador xtra, Pol-sulphur 80 WG, Pol-sulphur 80 WP, Score 250 EC, Serenade ASO, Sphere 535 SC, Symbiotica fito granulirano žveplo.

Insekticidi za sladkorno peso: Bulldock EC 25 (zaloge v uporabi do 20.7.2021), Decis 100 EC, Force 20 CS, Force EVO, Karate Zeon 5 CS, Pirimor.

ZA OSTALE KULTURE LAHKO UPORABITE SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN, KI NISO NA SEZNAMU PREPOVEDANIH FFS ZA VVOI IN NA OBMOČJU NUV, TER SO REGISTRIRANA V REPUBLIKI SLOVENIJI. Dovoljena so tudi sredstva na osnovi glifosata : Boom efekt, Chikara duo (v uporabi do 15.6.2021), Clinic TF, Credit xtreme, Helosate 450 SL, Helosate 450 TF, Dominator ultra 360 SL, Kyleo (v uporabi do 13.8.2021), Roundup energy, Roundup flex, Roundup max, Roundup powermax, Roundup star, Roundup ultra, Shyfo, Tajfun 360, Touchdown system4.

PRED UPORABO SREDSTEV ZA VARSTVO RASTLIN DOBRO PREBERITE NAVODILA ZA UPORABO!

Na ožjih in širših VVO je dovoljena uporaba FFS, ki so dovoljena v integrirani pridelavi in so v skladu s predpisi o FFS .

Kmetijska svetovalna služba Maribor: Marjeta MIKLAVC, univ. dipl. inž. kmet.; Specialistka za varstvo rastlin